

Palenie papierosów

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 23 stycznia 2019 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Palacze są obecnie mniej widoczni w przestrzeni publicznej niż w ostatnich latach. W 2010 roku w życie weszła tzw. ustawa antynikotynowa, zakazująca palenia w miejscach publicznych. Zmniejszyło się przyzwolenie społeczne na obecność osób palących w otoczeniu innych ludzi. Zmiany te odczuli m.in. klienci restauracji i barów.

W naszym ostatnim badaniu¹ postanowiliśmy sprawdzić, czy w ostatnich latach zmienił się odsetek palaczy i stosunek do osób palących. Dodatkowo zapytaliśmy o używanie papierosów elektronicznych.

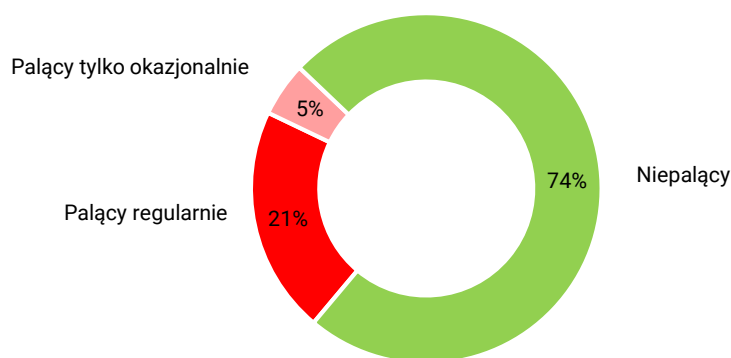
PAPIEROSY TRADYCYJNE

Popularność palenia

Papierosy pali jedna czwarta dorosłych Polaków (26%) – co piąty regularnie, a co dwudziesty – okazjonalnie. Odsetek palących jest obecnie najniższy w historii badań CBOS.

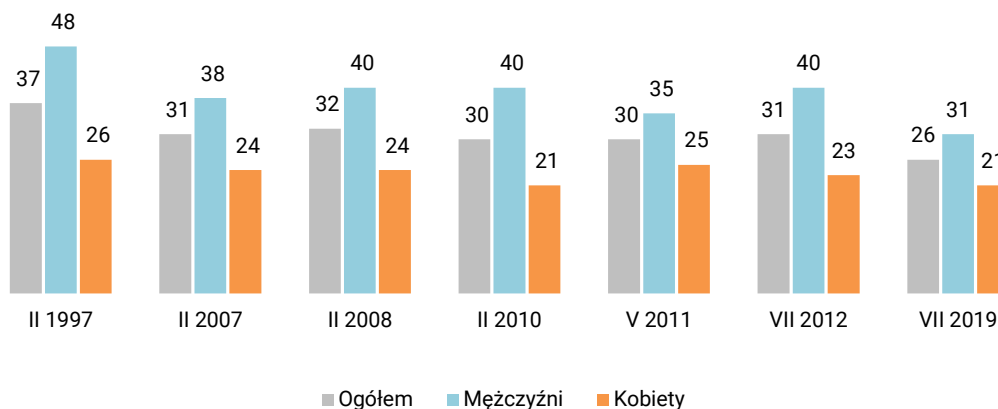
CBOS

RYS. 1. Czy pali Pan(i) papierosy? Chodzi o papierosy tradycyjne, a nie o papierosy elektroniczne.

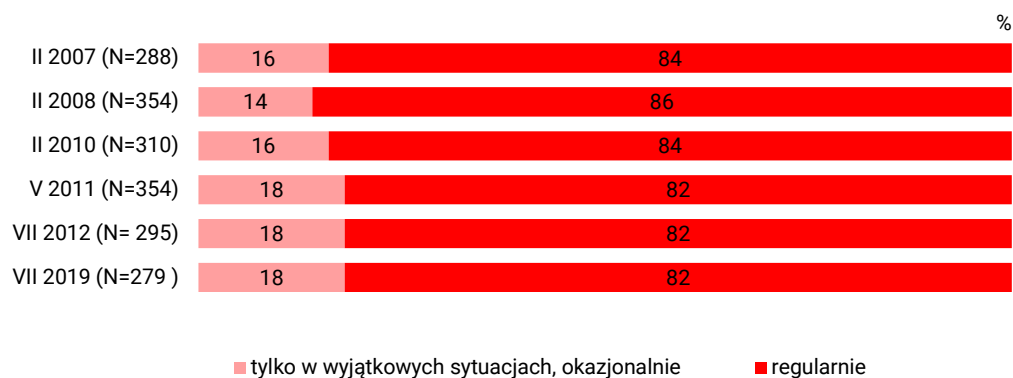
¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (350) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich (face-to-face) wspomaganym komputerowo (CAPI) w dniach 4–11 lipca 2019 roku na liczącej 1077 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

RYS. 2. Odsetki palących

Spośród osób palących, badani regularnie palący stanowią 82%, a okazjonalne – 18%. Jest to dokładnie taki sam wynik jak w 2012 roku.

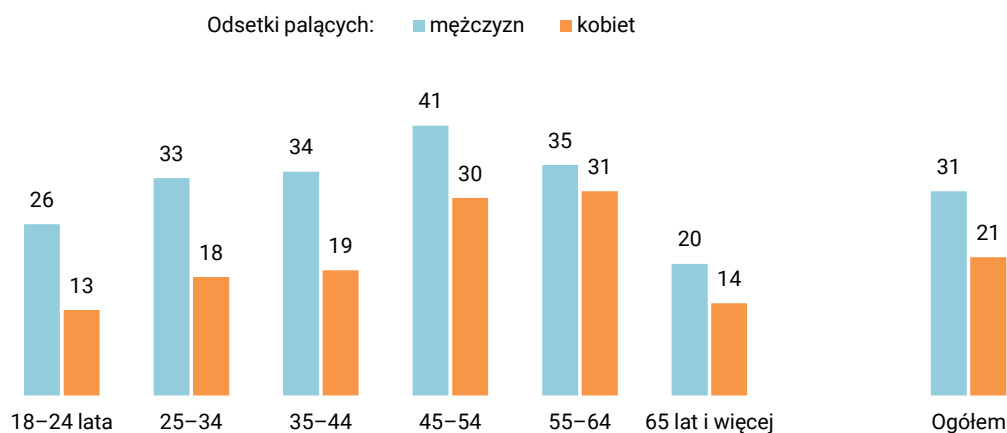
RYS. 3. Palący papierosy:

Popularność palenia jest zależna od płci badanych. Po papierosa sięga jedna trzecia mężczyzn (31%), w tym regularnie pali 26%. Jest to wyraźna różnica w porównaniu do kobiet, spośród których pali 21%, a regularnie – 17%. Widoczny w ostatnich latach spadek liczby palących dokonał się głównie za sprawą mężczyzn. W 2012 roku palenie deklarowało bowiem 40% mężczyzn i 23% kobiet.

Najczęściej palą badani między 45 a 54 rokiem życia (35%) oraz między 55 a 64 rokiem życia (32%). Palenie najmniej popularne jest wśród osób w wieku 18–24 lata. We wszystkich grupach wiekowych mężczyźni palą częściej niż kobiety, a najbardziej zbliżone odsetki osób palących notujemy wśród osób mających od 55 do 64 lat.

RYS. 4. Palenie w zależności od płci i wieku

Popularność palenia zależna jest też od wykształcenia respondentów. Najczęściej palą osoby z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym (34%) oraz zasadniczym zawodowym (33%). Wśród osób z wykształceniem wyższym o wiele trudniej znaleźć osobę palącą – regularne palenie deklaruje jedynie 17% badanych.

W grupach społeczno-zawodowych najwięcej palaczy jest wśród robotników niewykwalifikowanych (49%) oraz bezrobotnych (45%). Najmniej palących notujemy wśród uczniów i studentów (14%) oraz wśród kadry kierowniczej i specjalistów (15%).

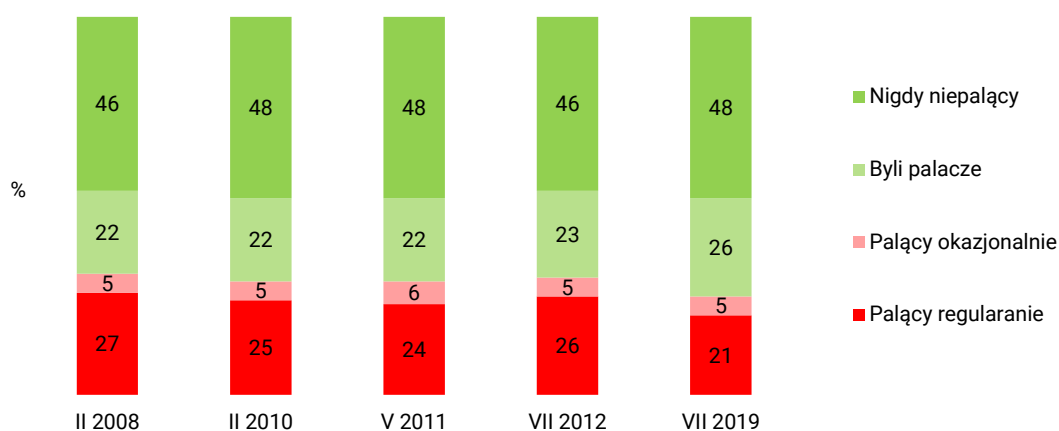
Palą najczęściej osoby o niskich dochodach *per capita* oraz oceniające swoje warunki materialne jako złe – wraz ze wzrostem zamożności spada odsetek palaczy.

Istnieje też zależność między religijnością a paleniem – osoby regularnie uczestniczące w praktykach religijnych palą zdecydowanie rzadziej niż osoby słabo zaangażowane w życie religijne.

Regularnie pali co piąty Polak (21%), a 5% przyznaje się do okazjonalnego palenia. Z deklaracji ankietowanych wynika, że jedna czwarta (26%) paliła w przeszłości. Po papierosa nigdy nie sięgnęła prawie połowa Polaków (48%).

W porównaniu z 2012 rokiem zmniejszył się odsetek osób palących regularnie (o 5 punktów procentowych) i przybyło badanych, którzy rzucili palenie (o 3 punkty).

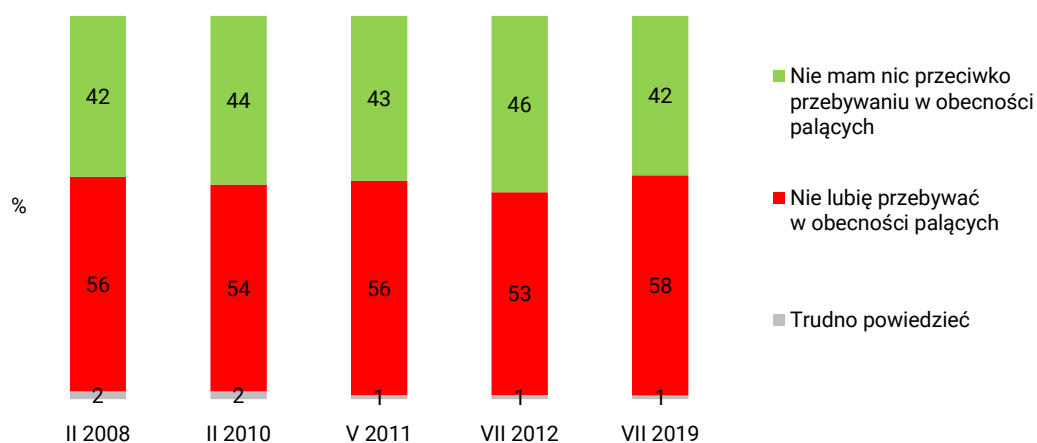
RYS. 5. Postawy wobec palenia papierosów

Stosunek do palaczy

W porównaniu z 2012 rokiem zmalał odsetek osób tolerujących palaczy (z 46% w 2012 roku do 42% obecnie), a przybyło deklarujących, że nie lubią przebywać w ich otoczeniu (wzrost o 5 punktów procentowych). Połowa mężczyzn i 34% kobiet nie ma nic przeciwko przebywaniu w obecności palaczy. Występuje też zależność od wieku badanych: im młodsza osoba, tym jest bardziej tolerancyjna dla palaczy w swoim otoczeniu. O ile blisko połowa respondentów w wieku 18–24 lata (48%) nie ma nic przeciwko przebywaniu w obecności osób palących, o tyle wśród osób od 65 roku życia już tylko jednej trzeciej (32%) nie przeszkadzają palący.

RYS. 6. Jaki jest Pana(i) stosunek do przebywania w obecności osób palących?

Najbardziej tolerancyjni, jeśli chodzi o przebywanie wśród osób palących, są regularni palacze, którzy w czterech piątych (84%) wskazali, że nie mają nic przeciwko przebywaniu w towarzystwie palących. Co ciekawe, część regularnych palaczy (15%) nie lubi przebywać w obecności palących. Wśród osób palących okazjonalnie odsetek nielubiących przebywać w otoczeniu palaczy jest dwukrotnie wyższy (32%). Wśród palących nie lubi przebywać też trzy czwarte spośród respondentów, którzy nigdy nie palili papierosów (75%) i dwie trzecie byłych palaczy (65%).

TABELA 1

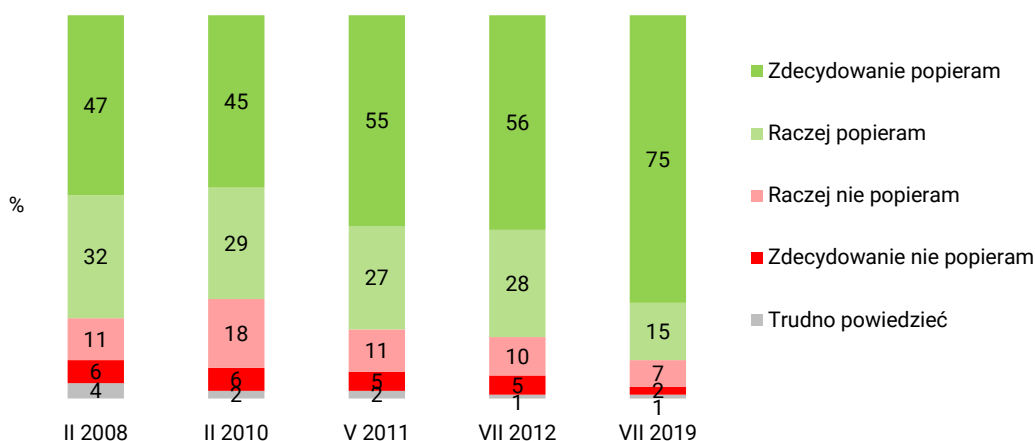
Postawy wobec palenia papierosów	Jaki jest Pana(i) stosunek do przebywania w obecności osób palących?		
	Nie lubię przebywać w obecności palących	Nie mam nic przeciwko przebywaniu w obecności palących	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Nigdy niepalący	75	24	1
Palący okazjonalnie	32	67	1
Palący regularnie	15	84	1
Byli palacze	65	34	1

Zakaz palenia

Zakaz palenia w miejscach publicznych popiera 90% badanych. Jest to wzrost o 6 punktów procentowych w porównaniu z 2012 rokiem. Poziom aprobaty zakazu palenia w miejscach publicznych przekracza w większości analizowanych grup 80%.

CBOS

RYS. 7. Czy, ogólnie rzecz biorąc, popiera Pan(i) wprowadzenie zakazu palenia w miejscach publicznych czy też nie popiera?

W ostatnim badaniu nastąpiła zmiana pytania z „Czy, ogólnie rzecz biorąc, popiera Pan(i) wprowadzenie zakazu palenia w miejscach publicznych czy też nie popiera?” na „Czy popiera Pan(i) zakaz palenia w miejscach publicznych obejmujący papierosy tradycyjne?”

Zakaz palenia jest popierany w dużej większości przez osoby niepalące, a także przez palących. Jedynie ponad jedna piąta (22%) regularnych palaczy jest zdania, że nie powinno być zakazu palenia w miejscach publicznych.

TABELA 2

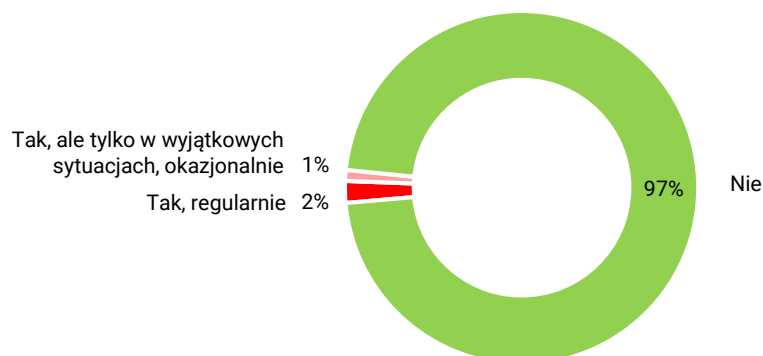
Postawy wobec palenia papierosów	Czy popiera Pan(i) zakaz palenia w miejscach publicznych obejmujący papierosy tradycyjne?		
	Popieram	Nie popieram	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Nigdy niepalący	94	5	1
Palący okazjonalnie	90	10	0
Palący regularnie	77	22	1
Byli palacze	92	6	2

PAPIEROSY ELEKTRONICZNE

Tylko bardzo niewielki odsetek osób używa papierosów elektronicznych. Badania pokazują, że papierosy elektroniczne regularnie pali jedynie 2% respondentów. Palenie okazjonalne deklaruje 1% badanych.

CBOS

RYS. 8. Czy używa Pan(i) papierosa elektronicznego (e-papierosa)?

Palenie papierosów elektronicznych zależy od wieku badanych. Osoby młode palą częściej niż osoby po 45 roku życia. Szczególnie często papierosów elektronicznych używają najmłodszy respondenci: do 24 roku życia (14%).

TABELA 3

Wiek	Odsetek używających papierosów elektronicznych:	
	regularnie	okazjonalnie
18–24 lata	6	8
25–34	2	2
35–44	4	1
45–54	1	2
55–64	0	0
65 lat i więcej	0	0

Papierosy elektroniczne są bardziej popularne wśród osób palących tradycyjne papierosy niż wśród byłych palaczy i – przede wszystkim – wśród niepalących. Wyniki badania sugerują zatem, że korzystanie z papierosów elektronicznych jest nie tyle alternatywą dla palenia papierosów tradycyjnych, ile swego rodzaju uzupełnieniem.

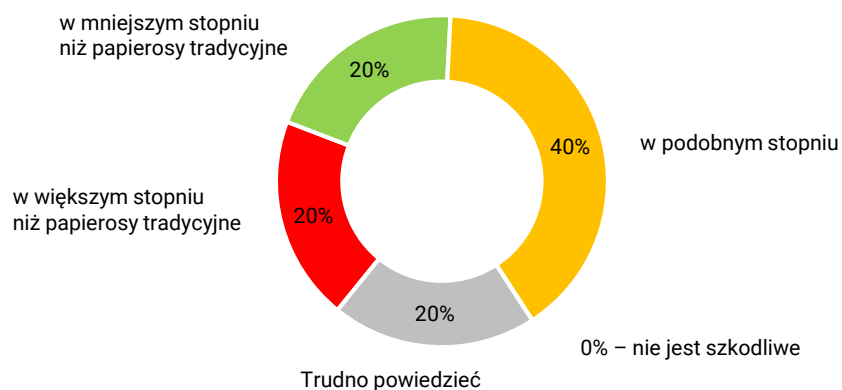
TABELA 4

Postawy wobec palenia papierosów	Czy używa Pan (i) papierosa elektronicznego?		
	Tak, regularnie	Tak, w wyjątkowych sytuacjach	Nie
	w procentach		
Nigdy niepalący	1	0	99
Palący okazjonalnie	2	4	94
Palący regularnie	3	4	93
Byli palacze	3	1	96

Jedna piąta (20%) badanych uważa, że papierosy elektroniczne są bardziej szkodliwe dla zdrowia niż papierosy tradycyjne, i dokładnie taki sam odsetek badanych jest przeciwnego zdania – uważa, że są szkodliwe w mniejszym stopniu. Natomiast 40% respondentów sądzi, że papierosy elektroniczne są tak samo szkodliwe jak papierosy tradycyjne.

CBOS

RYS. 9. Czy, Pana(i) zdaniem, używanie papierosów elektronicznych (e-papierosów) jest szkodliwe dla zdrowia:

Osoby palące papierosy elektroniczne uważają, że jest to mniej szkodliwy sposób palenia w porównaniu do papierosów tradycyjnych. Tego zdania jest 68% badanych spośród nich. Dla porównania, jedynie 18% osób, które nie palą papierosów elektronicznych, uważa, że są one mniej szkodliwe od papierosów tradycyjnych.

TABELA 5

Czy używa Pan(i) papierosa elektronicznego?	Czy, Pana(i) zdaniem, używanie papierosów elektronicznych (e-papierosów) jest szkodliwe dla zdrowia:				
	w większym stopniu niż papierosy tradycyjne	w mniejszym stopniu niż papierosy tradycyjne	w podobnym stopniu	nie jest szkodliwe	Trudno powiedzieć
	w procentach				
Tak	9	68	16	0	7
Nie	21	18	41	0	20

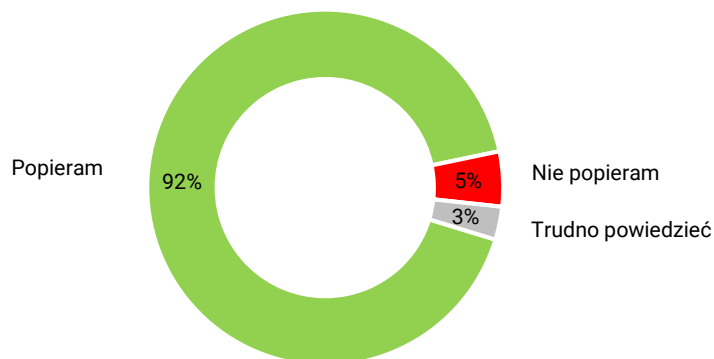
Opinie o szkodliwości warunkuje wiek badanych. Przekonanie, że papierosy elektroniczne są mniej szkodliwe od papierosów tradycyjnych, jest stosunkowo najbardziej rozpowszechnione wśród najmłodszych badanych, czyli w grupie wiekowej, która najczęściej korzysta z papierosów elektronicznych.

TABELA 6

Wiek	Czy, Pana(i) zdaniem, używanie papierosów elektronicznych (e-papierosów) jest szkodliwe dla zdrowia:				
	w większym stopniu niż papierosy tradycyjne	w mniejszym stopniu niż papierosy tradycyjne	w podobnym stopniu	nie jest szkodliwe	Trudno powiedzieć
	w procentach				
18–24 lata	10	44	38	2	6
25–34	23	22	42	1	12
35–44	21	18	49	0	12
45–54	24	24	38	1	13
55–64	19	17	36	0	27
65 lat i więcej	19	10	36	0	34

Niemal wszyscy badani uważają, że powinien obowiązywać zakaz sprzedaży papierosów elektronicznych i akcesoriów do nich osobom poniżej 18 roku życia (92%), a jedynie 5% respondentów jest przeciwnego zdania.

RYS. 10. Czy popiera Pan(i) zakaz sprzedaży papierosów elektronicznych (e-papierosów) i akcesoriów do nich osobom poniżej 18 roku życia czy też nie?

Badani palący papierosy elektroniczne częściej nie popierają zakazu sprzedaży papierosów elektronicznych i akcesoriów do nich osobom poniżej 18 roku życia niż ci, którzy ich nie palą. Jednak i tak cztery piąte (83%) respondentów używających papierosów elektronicznych jest zdania, że nie powinno się ich sprzedawać osobom niepełnoletnim.

TABELA 7

Czy używa Pan(i) papierosa elektronicznego?	Czy popiera Pan(i) zakaz sprzedaży papierosów elektronicznych (e-papierosów) i akcesoriów do nich osobom poniżej 18 roku życia czy też nie?		
	Popieram	Nie popieram	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Tak	83	17	0
Nie	92	5	3

Zakaz palenia papierosów elektronicznych w miejscach publicznych popiera ponad cztery piąte badanych (84%). Częściej popierają zakaz kobiety (88%) niż mężczyźni (79%). Najbardziej tolerancyjni są respondenci w wieku 18-24 lata.

RYS. 11. Czy popiera Pan(i) zakaz palenia w miejscach publicznych obejmujący papierosy elektroniczne (e-papierosy)?

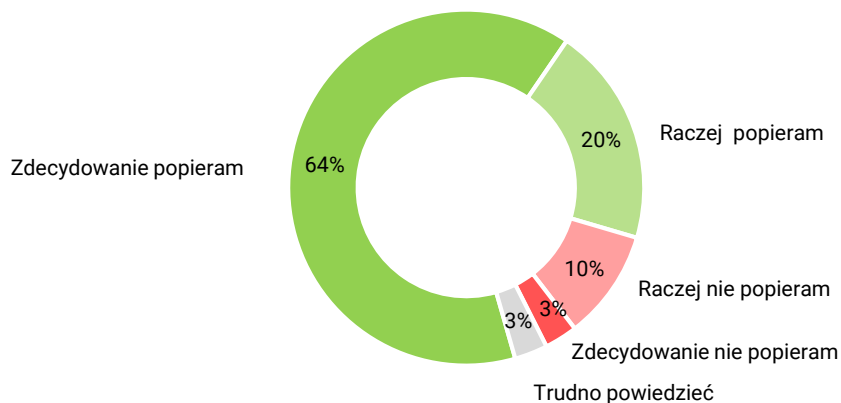

TABELA 8

Wiek	Czy popiera Pan(i) zakaz palenia w miejscach publicznych obejmujący papierosy elektroniczne (e-papierosy)?		
	Popieram	Nie popieram	Trudno powiedzieć
	w procentach		
18–24 lata	70	28	3
25–34	83	15	2
35–44	91	8	1
45–54	85	12	3
55–64	81	15	4
65 lat i więcej	84	11	6

Osoby palące papierosy elektroniczne wyraźnie częściej nie popierają zakazu palenia w miejscach publicznych (34%) od osób niepalących (13%).

TABELA 9

Czy używa Pan(i) papierosa elektronicznego?	Czy popiera Pan(i) zakaz palenia w miejscach publicznych obejmujący papierosy elektroniczne (e-papierosy)?		
	Popieram	Nie popieram	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Tak	66	34	0
Nie	84	13	3

Od lat liczba palaczy papierosów tradycyjnych w Polsce utrzymuje się na podobnym poziomie, lecz widać tendencję spadkową. Cały czas więcej jest palących mężczyzn niż kobiet, jednak spadek, który nastąpił wśród palących w ciągu ostatnich 7 lat, dotyczy w zasadzie samych mężczyzn. Nie ma też większych zmian, jeśli chodzi o popularność palenia w grupach społecznych – osoby w gorszej sytuacji materialnej i z gorszym wykształceniem częściej sięgają po papierosa. Większość społeczeństwa popiera zakaz palenia w miejscach publicznych, a większość osób niepalących nie lubi przebywać w otoczeniu ludzi palących.

Papierosy elektroniczne są stosunkowo mało popularne. Najwięcej osób palących jest wśród najmłodszych badanych i to oni częściej uważają, że papierosy elektroniczne są mniej szkodliwe od papierosów tradycyjnych. Prawie wszyscy są zdania, że papierosy elektroniczne i ich akcesoria powinny być sprzedawane dopiero od 18 roku życia. Notujemy niemal powszechną akceptację zakazu używania papierosów elektronicznych w miejscach publicznych.

Opracował

Konrad Świerczewski